

عاملی بود. از علماء بزرگ معروف به زهد و از ائمه جماعات شهر اصفهان بود. در همین شهر به دنیا آمد. تحصیلات اجتهادی خود را در نجف و احتمالاً نزد آیات عظام آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی و عمویش سید اسماعیل صدر گذراند. به لحاظ علمی تالی تلو برادرش آیت الله العظمی حاج آقا حسین خادمی خوانده شد. پس از بازگشت به اصفهان در شمار علماء بزرگ شهر قرار گرفت. در مدرسه‌ی میرزا حسین، پاره‌ای جلسات علمی داشت. در مساجد نو حاج رسولی‌ها، علی‌قلی آقا و نیز پشت‌بار و مسجد خیابان عباس‌آباد اقامه‌ی جماعت داشت. به فقه جواهری پایبند، از تعصبات به دور بود و افکار روشنی داشت. مثلاً با درس خواندن دختران در مدارس جدید مخالف نبود و خود یکی از دخترانش را در مدرسه‌ای دخترانه ثبت‌نام کرده بود. بسیار اهل زهد و تقوا بود. تا جایی که علمیتش تحت الشعاع قرار گرفته بود. اهل عبادت، عرفان و معنویت بود. هنگام نماز تمرکزی تمام عیار داشت و به نماز شب مقید بود. بر مراقبت از حلال و حرام مراقبت فراوان داشت و هرگز اجازه نداد مال حرام به زندگی‌اش راه یابد. حلیم و صبور بود؛ همچنین بسیار خوش‌اخلاق و مردم‌دار. مورد قبول و احترام طبقات مختلف مردم واقع بود. در شمار مراجع مهم حل و فصل اختلافات خانوادگی، ارثی و معاملاتی مردم قرار داشت. اواخر عمر سکنه کرد و سالیانی چند در خانه زمین‌گیر شد. به سن هفتاد و سه سالگی (شمسی) در اصفهان درگذشت و کنار پدر در تکیه‌ی سید ابوجعفر واقع در قبرستان تخت فولاد به خاک سپرده شد. روز رحلتش چهاردهم ماه محرم بود.

[تلخیص از کتاب مشاهیر خاندان صدر، ۱/ (شرح حال ۱۲)]

سید حسن صدر [ط ۲]

[مرجع تقلید] [آیت الله العظمی]

۱۲۷۲ق/ ۱۲۳۵ش/ ۱۸۵۶م - ۱۳۵۴ق/ ۱۳۱۴ش/ ۱۹۳۵م

فرزند آیت الله سید هادی صدر فرزند آیت الله سید محمدعلی موسوی عاملی (برادر آیت الله العظمی سید صدرالدین موسوی عاملی) بود. از فقهاء برجسته‌ی اصولی و رجالی، از مراجع تقلید نیمه‌ی اول قرن چهاردهم هجری قمری و از محققین و مؤلفین بزرگ شیعه بود. در کاظمین به دنیا آمد. دروس اجتهادی خود را از سال ۱۲۸۸ق به بعد در نجف و از سال ۱۲۹۷ق به بعد در سامرا نزد آیات عظام میرزا حسن شیرازی، میرزا حبیب الله رشتی، شیخ محمدحسین کاظمی، ملا علی خلیلی تهرانی، پسرعمویش سید اسماعیل صدر و برخی بزرگان دیگر فرا گرفت. کلام، حکمت،

تفسیر، رجال، درایه و انساب را نیز فرا گرفت. راهنمایش در کلیه‌ی مراحل تحصیل، سید اسماعیل صدر بود. سال ۱۳۱۴ ق همراه پسرعمویش سامرا را ترک کرد. خود به کاظمین بازگشت و به امر پدر آنجا مستقر شد. عمده‌ی اشتغالش در کاظمین، تحقیق و تألیف بود. از افراد نادری خوانده شد که در تألیف، جامع بین پرکاری و تحقیق بود. آثار ماندگار زیادی را در علوم مختلف حوزوی از خود به یادگار گذاشت. کتاب‌های «سبیل الرشاد فی شرح نجات العباد علی سبیل الاستدلال» در فقه، «اللوامع» در اصول فقه، «شرح وسائل الشیعة الی احکام الشریعة» در حدیث، «بغیة الوعاة فی طرق طبقات مشایخ الاجازات» در راه‌های نقل حدیث، «تکملة امل الآمل» در علم رجال، «وفیات الأعلام من الشیعة الکرام» در تاریخ، «تأسیس الشیعة الکرام لسائر فنون الاسلام» در فهرست‌نویسی و «احیاء النفوس» در اخلاق از آن جمله است. از بزرگ‌ترین مشایخ اجازه‌ی نقل حدیث در روزگار خود بود. از علمای بزرگی اجازه‌ی نقل حدیث داشت و علمای بزرگ و متعددی نیز از وی اجازه‌ی نقل حدیث دریافت داشتند. آیات معظم شیخ محمدرضا نجفی مسجدشاهی، سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ محمدکاظم شیرازی، سید صدرالدین صدر، سید عبدالحسین شرف‌الدین، سید شهاب‌الدین مرعشی نجفی و آقا بزرگ تهرانی از مشاهیر گروه اخیر هستند. در کنار تحقیق و تألیف، به اقامه‌ی جماعت و تدریس نیز اشتغال داشت. کتاب‌خانه‌ی بزرگ و ارزشمندی را شامل آثار خطی بی‌شمار از خود به یادگار گذاشت که دهه‌های متمادی محل تحقیق و تألیفش بود. اهل زهد، تقوا، عبادت، معنویت و خودسازی بود. بعد از میرزای شیرازی تا سید اسماعیل صدر زنده بود، تقاضای اهالی کاظمین برای انتشار رساله‌ی عملیه را رد و آنها را به وی ارجاع کرد. پس از درگذشت پسرعمویش در سال ۱۳۳۸ ق رساله‌ی عملیه‌اش منتشر و مرجع تقلید بسیاری از شیعیان واقع شد. اهل مداخله در امر سیاست نبود. به سن هفتادونه سالگی (شمسی) در بغداد درگذشت و در یکی از حجرات حرم امام کاظم (ع) کنار پدر به خاک سپرده شد. روز رحلتش یازدهم ماه ربیع‌الأول بود.

[منابع: کتاب‌های بغیة الراغبین؛ تکملة امل الآمل و کواکب مشهد کاظمین فی القرنین الآخرین (۱)، نقباء البشر (۱)]

سید حسین امام‌جمعه‌زاده خوراسکانی [ط ۴]

[عالم فاضل] [حجت الاسلام والمسلمین]

متوفای سال ۱۴۳۶ ق/۱۳۹۳ ش/۲۰۱۴ م

فرزند آیت‌الله سید کمال‌الدین امام‌جمعه‌زاده فرزند بانو سیده آغاییگم (فاطمه)